

studere Sprog eller Kunst af forskellig Art eller andet, maa efter min Formening selv kunne bringe noget Offer for denne Uddannelse. Jeg tror ikke, Staten har nogen Forpligtelse til at betale alle Rejsens Omkostninger. De allerfleste bør og kunne ogsaa selv bringe et Offer. Jeg vil ikke benægte, at der i enkelte Tilfælde kan være Grund til at yde et større Beløb, og det finder ogsaa Sted, men i de fleste Tilfælde tror jeg, man handler forsvarligt ved at lade Staten give Bidrag til Rejsen og ikke bekoste hele Rejsen.

Det ærede Medlem for Thisted Amts 1ste Valgkreds (Nørhave), til hvem det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (K. Bjerre) sluttede sig, talte om Kirken i Støvring, som ikke er indviet, og spurgte, om det ikke kunde ordnes saaledes, at den blev det. Jeg skal herom gøre nogle Bemærkninger. Da vi i sin Tid fik Valgmenighedsloven, var det en Forudsætning, at Folkekirken Ordning ikke derved ændredes ud over det, at man tilraadede Oprettelsen af Valgmenigheder. Baade i 1868 og 1873 var det Forudsætningen. Og der blev kun oprettet saadanne Valgmenigheder, som begæredes efter Lovens Regler. Imidlertid, da det ikke var forbudt i Loven, gik Administrationen til at tillade Filial- eller Anneksmenigheder, men indenfor en rimelig Afstand og indenfor samme Stift. Den har ikke nogen Sinde tænkt sig, at der kunde tillades Anneksmenigheder udenfor Stiftet, og der har heller ikke nogen Sinde været søgt derom. Saaledes var den bestaaende Tilstand, da jeg blev Minister og tænkte paa at faa Valgmenighedsloven revideret. For mig var Hovedformaalet ved denne Revision at faa indført den Bestemmelse, at de Kirker, vi have, ogsaa kunne benyttes af Valgmenighederne, og det var for mig saa stærkt et Hovedformaal, at jeg meget nødig vilde have Strid af nogen Art paa andre Punkter. Jeg besluttede mig derfor til, da vi arbejdede paa Udkastet til Loven, at tage den bestaaende Tilstand, som den var, for at samle al Opmærksomhed om dette ene Punkt, og da der derfor her i Rigsdagen — jeg tror af Harald Holm, som nu er død og borte — blev talt om at slette Punktet om Valgmenigheder indenfor samme Stift, sagde jeg, at de bestaaende Tilstande vare saadan og saadan, og jeg ønskede ikke Forandring paa dette Punkt, og mig bekendt var der ikke Trang dertil. Rigsdagen sluttede sig, som De vide, til min Bestemmelse, at en Valgmenighed ikke kan have en Filial i et andet Stift. Loven

var forelagt i 1901, blev vedtagen her 1902, gik til Landstinget, blev ikke vedtagen der, i 1902 om Efteraaret atter forelagt, gik til Landstinget, blev vedtagen i Foraaret 1903 og stadfæstet af Kongen 15. Maj 1903. Saa gik hele Sommeren, jeg hørte ikke noget til, at der nogetsteds var Trang til en Valgmenighedsfilial i et andet Stift. Efteraaret kom, og først sidst i November Maaned modtog jeg en Dag en Deputation, der spurgte, om de i Viborg Stift kunde anlægge en Filial til en Valgmenighed i Aalborg Stift. Jeg sagde, at det dog var mærkeligt at komme med en saadan Anmodning en Maanedstid, før den ny Lov skulde træde i Kraft — den 1. Januar 1904 —, og at det var mærkeligt, at de havde begyndt at bygge en Kirke uden at forhøre sig nærmere og uden at tænke paa, at der kunde komme noget i Vejen fra den nylig vedtagne Bestemmelse. Jeg fandt ikke, at jeg kunde handle lige stik imod en Lov, der traadte i Kraft om en Maanedstid, og imod de hidtil bestaaende Regler. Da de imidlertid forsikrede, at de havde handlet i god Tro, og at de ikke havde troet, at Loven havde nogen videre Betydning, eller at der vilde komme noget ud af den, og da jeg nødig vilde fortrædige dem — og i Realiteten havde jeg intet imod det —, saa mente jeg, at hvis vedkommende Biskopper vilde gaa ind paa Forholdet, som det forelaa — det har jo sine Vanskeligheder, at Præsten har Jurisdiktion et Sted og Halvdelen af hans Menighed et andet — kunde man maaske komme dem i Møde og faa Kirken indviet. Der blev saa skrevet til Biskopperne, men de satte sig imod det. Der maa nu en Lovforandring til, hvis Forholdet skal ordnes. Man kan sige om Stiftsgrænsen, om Inddelingsgrænser i det hele taget, Sogne-, Stifts-, Amts- og Jurisdiktionsgrænser, hvad man vil, saa længe de bestaa, maa man rette sig efter dem, og ønsker man dem ikke, maa man lovlige forandre dem, — derfor fik vi jo i sin Tid Loven om Sognebaandløsning. Og navnlig naar man har vedtaget en Lovbestemmelse som den i Loven af 15. Maj 1903, vil jeg ikke finde det forsvarligt, efter at denne er traadt i Kraft, da at gøre det administrativt. Hvis de vedkommende imidlertid vedblivende ønske at faa Pastor Berthelsen til Præst og blive en Filial af Vraa Menighed, vil jeg gerne medvirke til en Lovforandring. Jeg har slet ikke Ønske om at komme dem i Vejen derovre. Ønsker man imidlertid at faa en anden Præst, kan Kirken indvies, saa snart kgl. Bemyndigelse fore-